

Učiteljski

T O V A R Š .

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polji.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 22.

V Ljubljani 15. novembra 1872.

Tečaj XII.

Kako naj se vravná plača ljudskih učiteljev.

Govoril J. Lapajne pri prvem splošnem zboru slovenskih učiteljev v Ljubljani.

Slavni zbor slovenskih učiteljev!

Danes smo sklenili in zahtevali, da se slovenski učitelj izobražuje v narodnem jeziku, v narodnem duhu, in da se slovenske ljudske šole postavijo na narodni temelj. Naredili smo torej take sklepe, katerih natančno izvedenje more in mora koristiti narodu našemu, narodu slovenskemu; če pa bodemo za narod delali, smemo in tudi moramo — če hočemo živeti — od naroda zahtevati, da nas za naš trud dostojno odškoduje. Zavoljo tega je prav primerno, da je odbor slovenskega učiteljskega društva na dnevni red današnjega zbora postavil vprašanje o enakomerni plači učiteljev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Predno dalje govorimo, treba je vedeti, kakošne plače že sedaj imajo učitelji po imenovanih slovenskih deželah. Tako-le:

Dežela	Srenja 1. razreda		Srenja 2. razreda		Srenja 3. razreda		Srenja 4. razreda		Podučitelji
	Učitelj	Nad- učitelj	Učitelj	Nad- učitelj	Učitelj	Nad- učitelj	Učitelj	Nad- učitelj	
Štajersko .	700	opravilne doklade 100	600	O. d. 100	500	O. d. 50	400	O. d. 50	60% uč. plače
Koroško .	600	30 gl. za vsaki razred	500	30 gl. za 1. r.	400	30 gl. za 1. r.	—	—	300 gld.
Goriško .	600	200	500	200	400	100	300	100	60% uč. plače
Istrija .	500	100	400	100	300	50	—	—	260 (1. razr.) 240 (2. razr.) 220 (3. razr.)

Na Štajerskem, Koroškem in Goriškem ima nadučitelj prosto stanovanje ali 25 % odškodnine, 10% 5letne doklade.

Da to bolj natanko razjasnim, naj povem, da na nemškem Štajerji so bile lani na 30 šolah učiteljske plače s 700 gld., na 77 šolah po 600 gld., na 193 šolah po 500 gld., na 119 šolah po 400 gld.

Na slovenskem Štajerji so bila v tej zadevi sledeča razmerja: Na 3 šolah po 600 gld., na 42 šolah po 500 gld., na 141 šolah po 400 gld.

Na Koroškem imajo na $\frac{1}{10}$ šol učitelji po 600 gld., na $\frac{4}{10}$ šol po 500 gld., in na $\frac{5}{10}$ šol imajo po 400 gld.

Na Goriškem in v Istriji mi te razmere niso znane; podobne so imenovanim deželam.

Kakšne plače pa imajo kranjski učitelji? Težko vprašanje. Toliko vem, da dva nemata enake, in da vsi imajo premalo.

Tako postavim ima podučitelj A. 100 in še nekaj goldinarjev, nekaj krajcarjev in nekaj polkrajcarjev. Podučitelj B. ima ravno toliko — menda le nekaj grošev več. Učitelj C. ima 150 gld. in še nekaj krajcerjev.

Nadučitelj Č, ki mu tudi „direktor“ rečejo, in ki je pa ob enem tudi organist in menda tudi mežnar — dobí nekaj v biri, nekaj krajcarjev v denarji, nekaj v štoli i. t. d., kar vse skupaj toliko znese — da ne more s tem ni živeti, ni ne umreti, da mora na vsak način kompetirati v bližnjo deželo za boljšo službo, ako hoče izhajati.

Da v zadevi plač kranjskih učiteljev še natančneje poročam, naj tu ponavljam date, katere sem lani v svoji knjižici „Kranjsko ljudsko šolstvo“ razodel.

Na kranjskih šolah imajo učitelji sledeče plače:

Na 15 šolah imajo učitelji (podučitelji) od 100—150 gld.

„ 60	„	„	„	„	„	150—200	„
„ 54	„	„	„	„	„	200—250	„
„ 58	„	„	„	„	„	250—300	„
„ 40	„	„	„	„	„	300—350	„
„ 21	„	„	„	„	„	350—400	„
„ 9	„	„	„	„	„	400—450	„
„ 4	„	„	„	„	„	450—500	„
„ 4	„	„	„	„	„	500—600	„
„ 3	„	„	„	„	„	600—700	„

Samo na ljubljanski vadnici znašajo plače po 800 gld.

Te plače pa kranjski učitelji dobivajo kot učitelji, orglavci in cerkovniki; kajti $\frac{3}{4}$ kranjskih učiteljev je, ki so tudi orglavci in mežnarji. Na blizo 100 kranjskih šolah dobivajo učitelji plačo v denarji, na blizo 30 šolah v denarji in biri, na 10 šolah pa samo v biri.

Vprašanje nastane, so li omenjene plače slovenskih učiteljev dovolj velike?

Nikakor ne.

Zavoljo sedanje velike draginje, zavoljo velikih terjatev, katerim mora sedaj učitelj v šoli in zunaj šole zadostovati, zavoljo velikega izobraževanja, katerega si mora prihodnji učitelj po 12 let po šolah iskati, zavoljo velikega pomanjkanja učiteljev, kateremu morejo le dobre plače odpomoči; predlagam, da naj slavni žbor sprejme sledeče resolucije:

Na Štajerskem so učiteljske plače s 400 gld. in podučiteljske z 240 in 300 gld. premajhne.

Na Koroškem so učiteljske plače s 400 in podučiteljske s 300 gld. tudi premajhne.

Na Goriškem in v Istriji so ravno tako učiteljske plače s 300 in 400 gld. in podučiteljske z 220, 240, 260 in 300 gld. tudi premajhne.

Na Kranjskem je pa vse plačevanje učiteljev nevredjeno, nedostojno in nehvaležno važnemu in delavnemu učiteljskemu stanu.

Z omenjenimi plačami v sedanji draginji res učitelj ne more shajati, ne more ne kot samec, in še toliko teže, če ima družino.

S takimi majhnimi dohodki ne more si nikakor preskerbeti primerne hrane, poštene obleke in čednega stanovanja. Pri takih pičlih dohodkih ga ne more veseliti, zvesto spolnovati težavne dolžnosti svojega stanú. Pri sedanjih nizkih plačah ne bode talentiranih mladeničev mikaio, izvoliti si ta stan. Na Štajerskem že sedaj učiteljev zeló pomanjkuje. Tako se za razpisane podučiteljske službe z 240 in 300 gld. po navadi nihče ne oglasi in za učiteljske službe s 400 gld. dobí se le po eden kompetent, postavim kak kranjski učitelj.

In če je na Kranjskem kaka služba učiteljska razpisana, se tudi menda ne dobí več obilo kompetentov. Pa kdo bi prosil za službe, s katerimi nij — nikakoršna plača združena!!? V najnovejšem času se namreč učiteljske službe na Kranjskem v vladni „Laibacherici“ razpisujejo, a ne pové se, kakošni dohodki so z njo združeni. Kadar pa se išče kak sluga, pové se na tanko, da ima 350—400 dohodkov, prosto stanovanje itd. Ali nij to zaničevanje učiteljskega stanú?

Iz omenjenih vzrokov priporočam Vam, da sprejmete omenjeno resolucijo s to pristavljeno željo, da bi se imenovane prenizke plače po Štajerskem, Koroškem in Primorskem kmalu povišale.

Predno pa o tem govorim, kakošne plače naj bi v prihodnje imeli kranjski učitelji, naj razodenem in pojasnim, od kod to, da materijalno stanje kranjskih učiteljev še sedaj nij vredjeno, kar se je v sosednih deželah že pred dvema leti zgodilo. Vaša osoda, kranjski učitelji, je v rokah slavnega deželnega zbora kranjskega.

Ta bi bil moral že leta 69. dognati dve obširni šolski postavi, med temi eno, katera bi bila materijalno Vaše stanje zboljšala. Toda predno je dež. zbor te dve postavi dovolj obširno obravnavati mogel, zaključila ga je bila slavna vlada. Pa ko bi bil tudi sklenil kako postavo v tej zadevi, bi ona Vam ne bila več prinesla, nego — 300 gl. Tedaj še boljše, da take postave nij. — Leta 70. bil je prekratek čas odmenjen zborovanju, da deželni zbor nij utegnil o šolski zadevi nič storiti.

Lansko leto je deželni zbor še dosti časa trajal; vendar nij utegnil ali ni hotel omenjenih dveh jako potrebnih šolskih postav končno dognati, čeravno so ga kranjski učitelji ustno in pismeno in skor da ne klečé prosili, da naj njih razmere vravna in vredi.

Da se je pa učiteljev odkrižal in vsaj na videz pred njimi opravičil, sklenil je kratko postavico, obstoječo iz nekoliko suhih paragrafov, katera bi imela vravnati vse neredno materijalno stanje kranjskih učiteljev. Toda ta postava bila je sama na sebi pomanjkljiva, nedoločna, nezadostljiva in celó nepravilna gledé raznih kategorij učiteljev. Iz teh vzrokov, pa morda tudi iz majhene vdanosti do kranjske dežele slavna vlada te postave potrdila nij. In čujte! Še zoper to postavo, ki bi bila vsaj nekoliko in vsaj nekaterim učiteljem plačo zboljšala, bilo je več deželnih poslancev. To neljubo stvar naj še opustim in rečem samo sledeče:

Dandenašnji dobí se le za dobro plačilo dober delavec, le za dobro plačilo dober uradnik in dober duhoven, in tudi le za dobro plačilo dober učitelj.

Dober učitelj storí dobro šolo, in **dobre šole** storé **srečen narod**.

Slovenski učitelji so nasprotnike narodne šole, nemškutarje, večkrat napadali, kar je čisto naravno. Da so se pa letos od strani slovenskih učiteljev grajali tudi nekateri slovenski duhovni, grajali so se samo kot šolski neprijatelji.

Slovenski duhovniki, kot domoljubni Slovenci, morali bi učitelja pri njegovem težavnem delu podpirati. Tedaj mi želimo s tako slovensko duhovščino v harmoniji živeti. Če pa ona ne samo nič pri šoli ne pomaga, ampak celó graja, graja vse nove šolske vredbe, in graja javno in očitno tisto šolsko postavo, ki je učiteljski stan k večji veljavi povzdignila in ga osvobodila; tedaj morajo tudi slovenski učitelji javno povedati, da beseda takega duhovna v šolskih zadevah nij sveta in nezmotljiva. Še enkrat rečem, da mi želimo, z duhovščino, ki je šoli vdana in s prijaznim učiteljem tudi prijazna, v harmoniji in edinosti živeti, in ne čemo kričati, kakor nemški učitelji: „Proč z duhovnom!“ V imenu slovenskih učiteljev izrečem torej željo, da bi vsi ti prepipi nehali in da bi slavni kranjski deželni zbor sledeče vredil učiteljske plače:

V Ljubljani naj ima učitelj	700 gld.
Po deželi :	
na $\frac{1}{10}$ šol " " "	600 "
" $\frac{4}{10}$ " " " "	500 "
" $\frac{5}{10}$ " " " "	400 "

Nadučitelj ali sploh voditelj šole naj ima za vsak razred 30 gld. opravilne doklade.

Učiteljice naj imajo 80% učiteljske plače in podučitelji 70%.

Voditelj šole naj ima prosto stanovanje ali 20 % svojih dohodkov odškodnine.

Petletne doklade naj znašajo 10%.

Take plače imajo že sedaj učitelji na Štajerskem in Koroškem. V prihodnje se jim bodo pa še poboljšale. Graški deželni zbor bode menda že letos to storil, ali pa bode dal učiteljem doklade zavoljo draginje.

Take plače bodo zamogle, da bodo kranjski učitelji ostali v svoji domovini, in da bodo ostali tudi zvesti svojemu narodu, a se ne izneverili, kakor so nekteri „veternjaki“ že storili. Take plače bodo ovirale preseljevanje kranjskih učiteljev na Štajersko in Koroško, kamor se jih je v malem času pomaknilo okolo 20. In le take plače bodo mikalale mladeniče, da si izvolijo učiteljski stan, pri katerem se tudi na Kranjskem veliko pomanjkanje kaže.

Zavoljo tega Vam priporočam omenjeno resolucijo zastran plač na Kranjskem in sicer s tem pristavkom, da take plače naj dobiva učitelj kot učitelj, ne kot mežnar in orglavec. Mežnarija nij za učitelja — to se ne strinja z njegovim poklicem in za to tudi časa nima. Orglanje je pa častni posel, katerega naj opravlja, če mu čas pripušča in če se zastran pacila z župnikom pogoditi more.

Kako naj se slovenski učitelj za svoj stan izobražuje.

Govoril pri letošnjem prvem občnem zboru ljudskih učiteljev v Ljubljani

Ivan Tomšič.

(Konec.)

Tovarši! to se pač ne pravi slovenskega ljudskega učitelja za njegov prihodnji stan izobraževati, ako se ne izobražuje v onem jeziku, katerega za svoj poklic neobhodno potrebuje. Naše ljubljansko učiteljsko izobraževališče je po novejši šolski postavi zdaj vse drugačno; pripravniki se zdaj mnogo več učé, nego smo se učili mi nekda, tudi jim je v to svrho več časa določeno, nego ga je bilo nam. Učiteljsko izobraževališče raztegnjeno je zdaj na 3 leta, in kmali bode še celó na 4. Pač z velikim veseljem moramo ljudski učitelji to blago in koristno naredbo pozdravljati, a koliko koristi bode to doneslo naši slovenski mladini in našemu

slovenskemu ljudstvu, dokler se ne bodo učiteljski pripravniki podučevali v domačem jeziku, to se bode pokazalo kmali. Jaz se le bojim, da bi potem ne imeli, kakor Nemci pravijo die sogenannten „fertigen“ lehrer, die „fertig“ und ohne wissensdurst in's leben hinaustreten. Die sogenannten „fertigen“ lehrer, tako pravijo nemški učitelji, sind eben die schlechtesten. Von vielerlei dingen verstehen sie, doch schlecht verstehen sie für das volk alle.

Od nas ljudskih učiteljev se ne sme zahtevati, da bi bili učenjaki v ostrem pomenu te besede, in da bi bili popolnoma znanstveno izobraženi, kakor so na priliko učitelji višjih in nekaterih srednjih šol, temveč treba je, da bomo ljudski učitelji izobraženi za svojo nalogo, ki jo imamo izvrševati v ljudskeji šoli; kajti delovanje ljudskega učitelja je vse kaj drugega, nego delovanje učiteljev na višjih in srednjih šolah. Nauk v ljudskeji šoli ni mehanična znanost; ampak največ psihologična umetnost, ki se opira na večletne skušnje v ljudskem šolstvu in praktično izobraženje ljudskega učitelja v posamesnih predmetih. Ni tedaj zadosti, da se v izobraževaliških učiteljski pripravniki učé le teorije, temveč podati se jim morajo tudi vsa ona sredstva, po katerih se mladina in národ najlože podučuje. Teorija se more potem takem povsod vezati s prakso. To se vé, da vse v slovenskem jeziku. Pač smešno je, ako se nam pravi: „Slovensko vže tako znate, nemško morate se učiti, ker tega jezika še dobro ne znate“. Tù se moramo pa zopet vprašati: kje neki smo se slovenskega jezika temeljito učili? Mar se nismo to, kar ga znamo, naučili sami, brez kake tuje pomoči? In zakaj se od nemških učiteljev ne zahteva ravno tako, kakor od nas slovenskih učiteljev? Vsaj tudi nemški učitelji svoj nemški materni jezik ravno tako ali pa še bolje znajo, nego mi svojega, a vendar nikomur kaj takega v glavo ne pade, da bi se nemški učitelji podučevali in za svoj stan izobraževali v kakem tujem, ne nemškem jeziku! Nemški učitelji imajo popolnoma nemška učiteljska izobraževališča, Čehi imajo pet izobraževališč za učitelje s češkim učnim jezikom in ravno toliko z nemškim učnim jezikom. Moravci bodo imeli v prihodnje, kakor sem nedavno bral, 6 učiteljskih izobraževališč in sicer tri za Nemce, tri za Čehé. Naši sosednji učitelji Hrvati se v zagrebškem učiteljskišču podučujejo in pripravljajo za svoj stan v hrvaškem jeziku.

A mi slovenski učitelji razun Gorice, kjer so se začeli učiteljski pripravniki menda še le to leto v slovenskem jeziku podučevati, nimamo nobenega, prav nobenega izobraževališča, kjer bi se podučevalo v onem jeziku, katerega potrebujemo pri podučevanju naše slovenske mladine. In nam se po tem očita, da delamo premalo za izobraženje slovenskega národa! Dokler ne bomo imeli popolnoma slovenskega izobraževališča za naše slovenske učitelje, tako dolgo ne smemo pričakovati prave izomike

in pravega napredka niti pri naših učiteljih, niti pri naših ljudskih šolah, niti pri našem prostem ljudstvu.

Ni pa še zadosti, da se slovenski učitelj podučuje in izobražuje v slovenskem jeziku; marveč on se mora za svoj stan izobraževati v pravem národnem duhu.

Teh misli so tudi vsi nemški, češki, hrvaški in drugi učitelji. Vsak národ ima svojo zgodovino, svoje običaje, svoj národni duh, — svojo národnost. Ljudski učitelj se mora tedaj seznaniti z življenjem in potrebami svojega národa, med katerim živi in s katerim občuje. On mora poznati razvijanje in delovanje svojega národa. On mora mladino izobraževati v pravem národnem duhu. On mora skrbeti, da národni duh prodira v meso in kri vsakega pravega domoljuba. Tako delajo nemški učitelji; vsaj slišimo pri vseh njihovih zborih, da povdarjajo „deutsche nationalschule“; tako moramo delati tudi mi slovenski ljudski učitelji. Ako je ljudski učitelj zares učitelj svojega národa, potem se mora krepko poganjati za koristi svojega národa in upirati se mora vsem onim, ki ovirajo národni napredek. Ljudski učitelj ne sme biti nikdar slepo orodje takim ljudem, ki so sovražniki národnega napredka in národne svobode. Predragi tovarši! tako delajo nemški učitelji, tako delajo učitelji vseh drugih izobraženih narodov, in tako moramo delati tudi mi slovenski ljudski učitelji. V to svrhu pa mora zopet biti učiteljsko izobraževališče osnovano v pravem národnem duhu. Dokler ne veje po vseh naših ljudskih šolah pravi národni duh, toliko časa si naš národ ne more obetati nikakoršnega pravega napredka.

Ako hočemo mi slovenski učitelji, da se za svoj stan primerno izobražujemo, moramo imeti pravico, da varujemo in zastopamo svoje mnenje in svoje prepričanje v pedagogičnih rečéh; kdorkoli se predrzne nam to pravico kratiti, ta ne spada v sedanje stoletje! Tega načela se držé vsi nemški ljudski učitelji, tega načela se moramo držati tudi mi.

Veliko bi vam imel še povedati, predragi tovarši, česa nam je še vse treba za naše nadaljno izobraženje, toda naj bode zadosti in naj omenim še samo to, da nam je treba tudi večkratnih učiteljskih shodov. Učiteljski shodi ali zbori zastopajo interese ne samo poedinih, ampak vseh ljudskih učiteljev. Takih skupščin je posebno nam slovenskim učiteljem neobhodno potreba, ako želimo, da zmaga pravica čez krivico, resnica čez laž, duh čez materijo. Nobeden se naj tedaj ne skriva v kot, kedar zborujemo slovenski ljudski učitelji, marveč s poštenjem in požrtovanjem naj stopi v koló svojih tovaršev! Tudi naši sosednji učitelji na Hrvaškem imeli so pretečeno leto v Zagrebu svojo občno skupščino, katere se je tudi mnogo slovenskih učiteljev vdeleževalo. In kak vspeh je imela ta skupščina? Vzbudila je učitelje hrvaške iz njihovega dolgega spanja, vzrokovala je živahno gibanje na šolskem polji, pridobila

mного prijateljev šolstvu in postavila temelj „narodnej šoli“ in splošnej ljudske omiki.

Predragi tovarši! Čvrsti in krepki smo še. Slovenski národ od nas mnogo zahteva, mnogo pričakuje. Naša dolžnost je, da se za svoj častni poklic vsestransko izobražujemo in svojo nalogo vestno in na tanko spolnujemo. Slovenska mladina bode od nas slovenskih učiteljev zahtevala enkrat oster račun. Prizadevajmo si tedaj, da jej pripomoremo k boljšeji prihodnosti in našemu ljudstvu k boljšemu napredku. Bodimo ponosni, da smo ljudski učitelji, kajti to imé dela nam čast pred vsem omikanim svetom. — Ako pa hočemo slovensko mladino in slovenski národ izobraževati, moramo najpred sami sebe dostojno olikati in z vsemi postavnimi sredstvi delati na tó, da se mi slovenski učitelji izobražujemo takó, kakor se izobražujejo ljudski učitelji drugih narodov našega cesarstva.

Za vsestransko naše izobraženje treba nam je pred vsem dobrega, v narodnem duhu osnovanega učiteljskega izobraževališča; treba nam je dobrih, našemu národu prijaznih učiteljev, treba nam je večkratnih kolegialnih shodov, treba nam je dobrih knjig in časopisov, dobrih in za ljudske šole izobraženih nadzornikov. Zarad tega se skladamo tudi mi z nemškimi učitelji, ki pri vseh svojih skupščinah povdarjajo: „die stellen der schulinspectoren sind womöglich aus der zahl der volksschullehrer zu besetzen“. Iz vsega tega tedaj lahko razvidite, da nam je pač še mnogo mnogo treba.

Da se pa najpred temelj k vsemu našemu nadaljnemu izobraženju položi, predlagam slavnej skupščini sledeči dve resoluciji v pretres in posvetovanje:

1. Slovenski ljudski učitelji moramo imeti, kakor vsi drugi narodi v našem cesarstvu, slovensko učiteljsko izobraževališče, v katerem se predavajo vsi po novejši šolski postavi predpisani predmeti v slovenskem jeziku. Nemški jezik naj se uči kot obligaten predmet.

2. V ta namen naj se naredí peticija do sl. ministerstva za nauk in bogočastje, in precej danes naj se izvoli poseben odbor, v katerega se voli 5 udov slovenskega učiteljskega društva, da to peticijo sestavi in odpošlje. (Konec.)

Pervi splošni zbor slovenskih učiteljev v Ljubljani.

(24. septembra 1872.)

(Dalje.)

Na dnevnem redu je vprašanje o enakomerni plači slovenskih ljudskih učiteljev. Poročevalec o tem vprašanji je g. Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru. (Govor ta glej na čelu današnjega lista!)

Stanonik: Prav lepo in veselo so doneli glasovi štajerskega učitelja o plači štajerskih učiteljev, vse to našim tovaršem tam od serca privoščimo. Govornik je sicer res z žalostnim glasom načertal plače učiteljev na Kranjskism, ali tega pa še vendar ni povedal, da se še ta pičila plača, ki jo imamo, ne dobiva. Kmet pravi: „Šolmaštra mi plačamo, pa mora tudi tak biti, kakoršnega mi hočemo“, in tako ta okolnost tudi šolski napredek močno zavira. Učiteljeva plača naj bi se pri davkarijah odrajtovala (Živijo!) in tako bi bilo vsemu podpihovanju proti učiteljem, katero še na kmetih ravno zavolj tacega plačevanja opazujemo, enkrat za vselej konec. Kmet bi celó še ne vedel, ako bi par grošev davka več plačal, in šola bi se mu sčasoma veliko bolj priljubila, kakor doslej. (Živijo!)

Podobnik: Kar se tiče podučiteljev, mora z obzirom na dose-danje njihovo plačilo, tudi nekaj drugače in bolje biti. Poglejmo reveža podučitelja! Podučitelj izdela preparandijo, nakupuje si raznih potrebnih knjig in drugih reči, ter z golim žepom gre v svojo službo, in dostikrat dolgo in dolgo čaka na prve krajcarje. Pri podučevanju se podučitelj kar nič ne loči od učitelja, tedaj bi po naravni pravici tudi toliko plače zaslužil. Podučitelj se mora po tri leta izobraževati in skrbeti, da bo zrel, potem pride v službo, dela in podučuje, pa poleg vsega tega sposoben za učitelja še ni. To je ironija! Potem še 10 gold. plača za to, da sme priti k spraševanju. Sedaj naj pa človek premisli, če je podučitelju mogoče z njegovim plačilom marljivo se učiti, bukve si kupovati, potem pa v daljnem mestu, kjer je drago živeti, nekoliko dni zarad skušnje biti. Se vé, da je v tem obziru podučiteljem v mestu nekoliko laglje, ker popodučitelji na deželi si morajo vsako potrebno knjigo sami kupiti, ker knjižnic še nimamo. Konečno predlaga govornik za podučitelje namesto 70, 80 % učiteljevega plačila, potem pa tudi slobodno stanovanje.

Prof. Petar Tomič: Slavna gospoda! Vi in vsi pedagogi terdijo in priznavajo, da je učitelj šola, a brez šole da ni je prave omike in narodnega napredka. Ali znajte i to, da živimo v materialnem, fizičnem svetu in da brez materialnega blagostanja neima pravega, dobrega učitelja, torej niti šole, niti narodne omike nij brez učitelja. Čudno je, kako so učitelji plačani a kako drugi činovniki in stani preštmani! Učitelji so drugi roditelji; oni so oče in mati, in še dostokrat več, ker, kar roditelji otrokom ne morejo dati, dajo jim učitelji. Učitelji so duševni veleposestniki (geistige grossgrundbesitzer). Oni reprezentirajo duh kakor vojaki telo, fizično silo. Vsak bi logično mislil, da učitelji kot duševni vojaki imajo vekšo ali barem jednako, ravno plačo s telesnimi vojaki, z oficiri. No, na žalost nije tako. Od učitelja se zahteva, izizkuje, da naj bode moralen više nego drugi ljudje ali oficiri. Učitelj mora biti uzor (mušter) mladini in staršem; on se mora ženiti, ali se barem to očakuje od njega bolj, nego od oficira. Kot omikan in inteligen ten človek

hoče in mora učitelj ne samo živeti, kakor živijo omikani ljudje, ampak nagon od narave, da si tudi otroke odhrani kot vsak drugi omikan človek. Z jedno besedo: zahteva se od učiteljev zelo veliko, a plača za vse to je zelo slaba. Narod hoče od učitelja, da mu duša vedno ostane med in z narodom, a za telo mu ne dá prav za prav nič, in bi rad, da bi bil učitelj brez telesa in tedaj brez jedi, a ti nije ni gospod naš Kristuš bil. Učiteljski stan bi moral biti prvi, a dosedaj je zadnji, ker roditelji ne marajo za deco svojo. Prvi stan učiteljski stan ne more biti, dokler ne bode bolje materijalno stal. Učiteljski stan mora biti ravnopraven z drugimi stanovi, posebno pa z vojaškim stanom. Evropa in civilizovani svet mora se prej ali pozneje osloboditi dolgov in oborožane vojske, od militarizma. To pa je samo mogoče z občno omiko; a to vse brez šol in brez poboljšanja učiteljske plače ne gre. V Rusiji stojé učitelji srednjih šol v rangi štabofizirov. Vsak definitivni gimnazijalski ali realski učitelj jednak je majoru ali oberstlieutenantu ali oberstu, direktor je v rangi generala kakor tudi universitetski profesor. Zato ja mislim, da bi podučitelji ljudskih šol bili jednaki unterlieutenantom, a nadučitelji oberlieutenantom, mestni učitelji kapetanom (hauptmann). Vsled temu predlagam, da naj se podučitelju odloči 400 gold. in nadučitelju pa 700 gold. na leto in temu še zraven stanovanje z vertom do kakih 2 orali zemlje in hlev za 1 ali 2 kravi s petletno doklado, kakor je odločeno po postavi. Dokler se učiteljem, dosedanjim narodnim mučenikom, ne povekšajo plače, dotle naj nikdo ne deklamira o narodni omiki, o napredku, slobodi i. t. d., ker se noben talent ne bode posvetil narodnemu šolstvu, nego bodo narodne šole „confugium in refugium peccatorum gymn. et real“. Kdor premisli znanje in dragino, ne bode mi ogovarjal, da preveč iščem. Zraven tega mu v pamet dozivljem §. 17. deželnega zbora Zgornje-Avstrije v Lincu l. 1871., ki se glasi: „Sämmtliche an öffentlichen schulen angestellte unterlehrer beziehen einen jahresgehalt von vierhundert (400) gulden ö w.“ —

Kdor je torej proti povekšanji učiteljske plače, ta je proti šoli, narodnemu napredku in sploh proti civilizaciji, humanizmu in kerščanstvu. kerščanik ne more biti, kateri je proti šoli in napredku naroda. (Glasna pohvala.)

Lapajne: Sam sem poprej rekel, da so učiteljske plače sploh prenizke, ali bojim se, da še tega, kar sem jaz predlagal, morebiti ne bomo dobili. Sicer bi pa čisto prav bilo, da se učiteljske plače po predlogu Tomičevem vstanovijo, tudi gledé podučiteljskih plač z 80 % se vjemam.

Predsednik formulira predloge. Sprejme se g. Tomičev predlog z veliko večino glasov. Potem naznani predsednik, da g. Mijat Stojanovič, šolski nadzornik v Karlovcu na Hervaškem, zbor slovenskih učiteljev s „pomozi Bog!“ telegrafično pozdravlja (Živijo!); iz Češkega telegrafira g. Mašek, in pošilja bratovski pozdrav v imenu českih učite-

ljev slovenskemu učiteljskemu zboru; g. Jankó Pajk, profesor, tudi telegrafira in želi, da bi ta zbor obilen sad rodil in zmíraj le narodnost pred očmi imel. — Predsednik naznanja zboru, da so sedaj posamesni svetje na dnevnemu redu, ter prosi sl. zbor, da bi bili taki predlogi kratki.

Stanonik: Srce mi tišči, da omenim nekaj, kar komaj izgovoriti morem. Neki gospod učitelj na slovenskej zemlji je v zadnjem času o slovenskih učiteljih zeló razžaljivo pisal in v svojih pisarijah posebno naša zaslužna gg. učitelja Praprotnika in Tomšiča z blatom ometal. Jaz mislim, da so zasluge teh dveh gospodov za naše šole in našo mladost sploh take, da je vmestno, ako sl. zbor nad ravnanjem tistega učitelja v tem obziru izreče svoje sožalenje. (Zbor pritrdi.)

Praprotnik: Prosim, da bi se o tem prešlo na dnevni red, ker to je čisto osebna stvar.

Škoflek govóri o koristi slovenskih učiteljskih društev, ki bi naj bila v zvezi s centralnim učiteljskim društvom v Ljubljani; tudi odbor naj bi se izmed učiteljev ustanovil, ki bi se z „Glasbeno matico“ pogajal gledé zbirk za šolsko mladost in tudi zbirk za odraslo slovensko mladost. Na tak odbor bi potem drugi odbori zunaj Ljubljane vse svoje važne sklepe pošiljali. (Sprejeto.)

Prof. Petar Tomič: V učiteljskem stanu zdi se mi 40letni službini čas za polno penzijo predolg; tudi ja predlagam, da naj učitelji sklenejo, da bi tudi učitelji ljudskih šol enako učiteljem v srednjih šolah o 30. službinem letu mogli iti v polno penzijo. Potem še predlagam, da naj bi se na to delalo, da bi se po vseh okrajih osnovala okrajne knjižnice, in da bi se za nje kupovale in nabirale tudi pedagojske knjige v sorodnih slovanskih jezikih. K letu bode 400 let, ko se je rodil slavni Kopernik, ta veliki učitelj slavenski. On je pisal: de revolutionibus coelestibus, o nebeskih revolucijah. Vi učitelji iz vseh lepih slovenskih krajev ste danes napravili nebeško revolucijo in podpalili iskro za narodno omiko. Ta naj se širi na vse četiri strani svetá slovenskega in slovanskega. To vam iz serca želim, in vam se s tem priporočam. (Slava!) (Konec sledi.)

Program za skupštino slovenskih pedagoga.*)

Živi i skladni rád, štono se je u najnovije vrieme pojavio na polju pedagojskom kod svih kulturnih naroda, pobudilo je i u nekjih slavenskih pedagogih misao i želju, da bi valjalo, da se njekako i medju sla-

* Ta program prinesla je zadnja št. (5) „slovanskega pedagoga“. Podamo ga našim bralcem tú v izvirnem jeziku, ker se s slovenščino zeló vjema, in ga lahko vsakdo razume.

venskimi pedagogi udesi veći sporazumak, negoli ga je do sada bilo. Prva obća hrvatska učiteljska skupština u Zagrebu g. 1871 pruži sretnu sgodu, te se ta misao tu obsiljno razpravljati započme, a konačno ujezino riešenje ostavi se sastanku, koji se uroči za prvu obću slovensku učiteljsku skupštinu u Ljubljani. Sastavši se pako tu na zajednički dogovor, zaključeno je sljedeće:

1. Sadanje mnogostrane potrebe na polju pučkoga školstva, te iz kustvo, da ima učiteljstvo svakoga pojedinoga slovenskoga plemena napose zadovoljavati nemože, čini jasnim i bjelodanim, da bi trebao poseban organ, koji bi ujedinjavao pedagogijski rād svih slavenskih plemena, da se oni tako na tom polju međjusobno podpomažu, te uspješnije i suglasnije razvijaju.

2. Da se stekne sveobći i ujedinjujući organ za sva slavenska plemena, držat će se skupštine slavenskih pedagoga, i to svake treće godine u kojem drugom gradu, što ga zato po okolnostih skupštinski odbor pronajde i odredi.

3. Skupština slavenskih pedagoga naznačivati će i krčiti puteve složnomu i jedinstvenomu rādu na polju pučkoga školstva kod Slavena; upravljati će taj rād svjestno k jednomu i istomu cilju: k samosvojnoj i samostalnoj slavenskoj pučkoj prosvjeti i kulturi; i dovodi ti će ga u sklad s naprednimi pedagogijskimi načeli ostalih kulturnih naroda.

4. Skupština slavenskih pedagoga sastojati će se:

a) Iz pojedinih zaslužnih slavenskih pedagoga i prijatelja skupštinskih ciljeva, bilo mužkih ili ženskih, koje će skupštinski odbor zporazumno s dotičnimi odsjeci na skupštinu pozvati.

b) Iz odaslanika raznih pedagogijskih i učiteljskih zadruga (družtva) i to po dvojicu na svaku.

Pozvanici i odaslanici imaju aiti providjeni s pristupnicami, koje će izdavati skupštinski odbor, i za koje će se plaćati dva forinta.

5. Pitanja, što će ih skupština razpravljati, ima skupštinski odbor skupa sa predložit se imajućimi tezami iliti zaključiti priobćiti slavenskim plemenskim odsjekom barem pol godine prije skupštine.

6. Skupština slavenskih pedagoga sastojati će iz skupnih sjednica i odsječnih za svako na skupštini zastupanu slavensko pleme. Svako pitanje prije nego dodje u skupnu sjednicu raspravljati će se u odsječnih plemenskih sjednicah.

7. Sastavšu se skupštinu otvara predsjednik skupštinskoga odbora, a zatim se skupština konstituiru izbravši sebi svoga predsjednika i ostalo častništvo, te so podieli i na potrebne plemenske odsjeke.

8. Prije nego se skupština razidje, odabire se stalni skupštinski odbor, koji će na skupštini stvorene zaključke dalje izvadjati, i u njihovu duhu djelovati do buduće skupštine.

9. U stalni skupštinski odbor odabirat će se po pet članova od svakoga na skupštini zastupanoga slevenskog plemena, a kod izbora pojedinih članova pazit će se na to, da ih barem po trojca budu u središtvu duševnoga rada — glavnom gradu — dotičnoga plemena.

10. Stalni skupštinski odbor izabrat će si s mjesta svoga zajedničkoga predsjednika i podpredsjednika, i sastoji se iz toliko pojedinih odsjeka, koliko je plemena u njem zastupano. Odsjeci takodjer biraju sebi svoje starešine, nu jednoga od one trojice, što se u glavnih gradovih nalaze. Častnici odborni i odsjeći obnašat će svoju čast do druge skupštine. Ako bi koji član oebora umro ili izstupio, popunjuje se do buduće skupštine dotični odsjek sám, pozvavši dogovorno medju sobom u svoje kolo sposobnoga i zaslužnoga kojega pedagoga.

11. Stalni skupštinski odbor, kojega se maticom smatra onaj odsjek, u kojem se nalazi predsjednik celoga odbora, stajati će u stalnom pismenom savezu sa svimi svojimi odsjeci a sastati će se po mogućnosti svake godine barem jedan puta a mjestu k tomu za njegov najsgodnijem.

12. Prva skupština slavenskih pedagoga bit će u Beču god. 1873. za vrieme velikih školskih praznika. (Konec prih.)

Šolsko obzorje.

Iz Lesec na Gorenskem. K grozovitemu umoru brezniškega učitelja Jan. Medje dostavljamo sedaj še le žalostno vest, da se je izvedelo, da sta bila grozovita ubijavca tega učitelja sama dva nekdanja njegova učenca! Na tanko se je zvedelo, da je tega strahovitega umora kriva bila neka pipa (fajfa), ki jo je ranjki učitelj enemu teh dveh fantalinov vzel, ko sta še v šolo hodila. Iz starega sovraštva napadla sta po noči učitelja, ki je šel po svojih opravih domú, ter sta ga neusmiljeno tepla — in potem, kakor sta neki rekla, ker sta ga že toliko uničila, sta ga nazadnje še popolnoma ubila. Pri raztelesovanji se je videlo, da sta ga zadej v glavo petkrat zabolila, herbet mu ves razbila, desno roko dvakrat zlomila in po perstih vso zrezala, na desni strani na persih mu štiri rebra zlomila. Ali ni bi bila to mučeniška smert? Dobili so ga 26. preteč. m. zjutraj blizo vasi Moste pri neki železniški čuvajnici mertvega — zaklanega. 28. preteč. m. so ga na Breznici pokopali preč. g. fajm. Lovro Pintar. Pri tem žalostnem pogrebu je bilo deset učiteljev, štirje duhovni in množica ljudi od blizo in daleč. Zapeli smo mu predgrobnico in nagrobnico, mu voščili boljše življenje, ter smo se razšli zamišljeni premišljevaje resnico, da »nehvaležnost je plača tega sveta« in prevdarjaje čute in nagnjenja današnje razuzdane mladine.

Iz Ljubljane. 25. septembra t. l. bil je občni zbor društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem. Nazočih je bilo do 20 društvenikov. Društveni predsednik gosp. prošt dr. Jarec nagovori društvo, ter razklada društveno delavnost v preteklem letu. Potem poroča blagajnik gosp. Putrè o denarstvenih razmerah. Iz tega poročila zvemo, da ima društvo v gotovini 300 gold. in v zaveznicah 28.150 gold., katere so shranjene v ljubljanski hranilnici. — Raznih prihodkov letnine, vstopnine in obresti od zaveznic je bilo

1786 gold. stroškov za podporo vdov in sirot, za nakupovanje zaveznic pa 1766 gold. Nazoči udje so dobili v roko tudi tiskan sklep računa.

Iz tajnikovega sporočila posnamemo tole: Društvenikov je 87, med letom je pristopil 1 ud, dva učitelja sta svoj dolg poplačala, med temi tudi meseca avgusta umerli Matej Kuček. Umerli so 3 udje. Pokojnino so dobivale 3 vdove, podpornino 12 sirot.

Na dolgu je 244 gold. — Dolg je štet še za l. 1870., dalje nazaj se ni segalo. Kdor se ni oglasil, in naznanil, da hoče plačati, je molčé izstopil. V 3 odborovih sejah so se obravnavale društvene razmere. Sklepaje svoje poročilo pristavlja tajnik: Naše geslo naj bode »Pomagaj si sam, ne zaupaj toliko na tujo pomoč, kakor na lastno marljivost«. V tem smislu govori tudi gosp. predsednik, ter pravi, da bodo učitelji po novi postavi sicer dobivali penzije, pa kako dobro bode došla tudi pomoč, katero društvo daje svojim udom.

Društveni blagajnik potem prebere pismo vdove Smrekarjeve, katera podpore prosi. Ko vplačevalna knjižica pové, da je Smrekar zadnji denar odrajtal za l. 1867., vname se precej živa debata, a poslednjič se sklene, stroga držati se §. 5. društvenih pravil. Nazoči učitelji, sami družinski očetje in namestjeni na pičlih službah, so povdarjali, da vsak, ako mu je resnična volja, toliko more, da plača letnino, in da veliko učiteljev iz malomarnosti, nekaj pa iz napačnega ponosa noče pristopiti društvu; tedaj bi ne bilo prav, da bi se iz društvenega premoženja podpirali taki, ki sami ne hoté skerbeti za svojo in svojih korist.

Potem je volitev predsednika, blagajnika in odbora. Volijo se vsi poprejšnji odborniki, in tudi gosp. blagajnik vdá se željam in prošnji društvenikov, ker že hoče še 1 leto denarne zadeve oskrbovati. Za pregledovanje računov se volijo g. g. Sajè, Stanonik in Zarnik iz Kroke.

Društvo se zahvaljuje predsedniku in blagajniku za njuni trud in prizadevanje v povzdigo tega prekornega društva; a nam se pred vsem čudno zdi, da se učitelji tako malo vdeležujejo tega prekornega društva. Od poslednjega le en izgled: Gosp. J., ki je umerl mesca novembra t. l., je plačal vsega skupaj vstopnine in letnine 80 gl., in že dosihmal je njegova vdova za se in za otroke dobila 145 gl. — Toliko o tem sedaj. Kjer števila govoré, ni treba več besedi.

— Pravila društva »Narodna šola« je vlada poterdila, in društvo že deluje. Začasni osnovalni odbor t. j. gg. dr. Razlag, dr. Vošnjak, A. Praprotnik, Fel. Stegnar, Iv. Tomšič in M. Močnik bodo do prvega občnega zbora opravljali vsa društvena opravila in skerbeli, da se društvo na korist naših ljudskih šol dobro vkorenini in po vsem Slovenskem zeló zeló razširi. Razposlala se bodo povabila k pristopu v to koristno društvo in naprosili se tudi poverjeniki, kateri bodo tudi zverho tega društva podpirali, t. j. nabirali ude in doneske in sploh storili vse, kar bi bilo v prid »Narodne šole« in s to v blagor ljudske izomike. Dela je mnogo mnogo — tedaj tudi tukaj kakor povsod, veljá vodilo: »v združbi je moč«. Vsa dobrovoljna darila za šole naj si bodo v denarjih ali v blagu (knjige, šolsko pripravo, obleko i. t. d.) v društvenem imenu sprejemačasni blagajnik g. M. Močnik v Ljubljani. Vsako naj manje darilce bode se hvaležnó sprejelo, vpisalo in naznanilo ter nemudoma po naj boljši poti obrnilo na pospeh narodne šole. Toliko za sedaj — v kratkem pride obsirneje naznanilo — pa čemu? sej pravemu domoljubu dosti je že imé društva »Národna šola«.

Darovi za »Národno šolo«: Blagorodni gosp. A. Cojz, grajšak poslal je prelepo darilo 100 gold., dr. Razlag dal je 20 gold., g. M. Močnik 5 gld., A. Praprotnik 2 gld., družba učiteljev in šolskih prijateljev »Pred mostom« 5 goldinarjev.

— Deželni zbor je v šolski oddelek izvolil p. n. gg.: Apfaltrerna, Bleiweisa, Costo, Dežmana, Grabrijana, Sveteca in Tomana. Sedaj se v tem oddelku rodi naša nova šolska postava. Pravijo, da je porod težek. Govorili in pisali smo že dovolj o tem. Gospodje, sedaj je čas, da pokažete svoje domoljubje!

— *Slovensko učiteljsko društvo* v Ljubljani bode z novim letom izdalo drugi tečaj »učiteljskega koledarja« in »imenik ljudskih učiteljev na Kranjskem«. Vsem društvnikom se bode ta novi koledar po pošti pošiljal. V ta namen je treba: 1) da društvniki plačajo svojo zaostalo letnino vsaj do novega leta, ker tistim, ki ne bodo letnine za tekoče leto plačali, ne bo se pošiljal koledar. 2) Naprosil sem vse gg. okrajne šolske nadzornike in druge, da bi mi naznanili spremembe in sedanji stan ljudskih učiteljev, pa ker se bode o tem tudi še zadnji mesec kaj spremenilo, prosim, da bi mi gg. učitelji sami blagovolili naznaniti svoje spremembe. Ob enem tudi naznanjam, da od prvega občnega zbora slovenskih ljudskih učiteljev v Ljubljani opravljam tajnikovo in blagajnikovo službo pri slovenskem učiteljskem društvu, ter vljudno pozivam vse slovenske ljudske učitelje, katerim še mólji niso snedeli narodne obleke, in če pri svojih pičlih dohodkih kak sold uterpeti morejo, da bi poravnali svoj dolg pri slov. uč. društvu. Kdor bode pa raji pristopil k novemu učiteljskemu društvu k »Krainischen Lehrerverein«, naj pa raji za tega prihrani svoj goldinarček, če méni, da mu bode tù dajal več obresti, nego pri slovenskem učiteljskem društvu. Pri obeh društvih biti, to bi bilo vendar preveč dobrega; vendar, komur je ljubo, da tako storí, naj mu ne bode oporečeno!

Vsem p. n. gg. dopisnikom, ki so mi drage volje poslali naprošena izvestja, se vljudno zahvaljujem, ter še prosim, da bi mi spremembe, ktere koli se še godé, naznanjajo, ker se tudi med tiskom še marsikaj dá popraviti, kar pa ne, pa se bode vvrstilo na zadnjo stran med popravke.

M. Močnik,

tajnik in blagajnik slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.

— Naš dobro znani pisatelj g. Ljudevit Tomšič, učitelj v Zagrebu, je ravnokar izdal »Početnico hrvatske povjestnice« (za mladež pučkih školah). Ta knjižica je prav mično in umevno pisana in bode popolno vstrezala za zgodovinski nauk v hrvatskih šolah in sploh služila kot zabavno berilo mladim in odrasčenim. Priporočamo jo tudi Slovincem.

— Prišel je na svetlo naznanjeni list »Slavjan«, časnik slovstven i vzajemen za Slavjane književne i prosvétljene. Vreduje in na svetlo dava ga Matija Majar v Celovcu. Izhajal bode desetkrat v letu po celi poli in veljá po pošti 3 gld. Izhajal pa bode dalje le, če se oglasi dovolj naročnikov, zato se je za sedaj treba pri g. vredniku le oglasiti, denar bode se poslal le takrat, ko bode list zagotovjen.

— Nekteri nemški časopisi med temi posebno ljubljanski »Tagblatt« so mnogo govorili in od vseh strani še sedaj vsakoverstni sum zaganjajo na prvi splošni zbor ljudskih učiteljev v Ljubljani. Naši tovarši in vdeleževalci tega zbora od drugod nas pogosto vprašajo, zakaj vendar pohlevno požiramo vsa taka hudobna obrekovanja in sume, ter se zeló čudijo tem pristranskim in strastnim napadom. Na vse to jim odgovarjamo le to, da naš pedagogični list bi zeló čas in prostor tratil, ko bi se neslano prepiral in z vsem tem pa le prazno slamo mlatil;

vendar ko je »Tagblatt« v št. 243 še celó o našem lepem učiteljskem koncertu zaničljivo govoril in nam vendar nič drugega očitati ni mogel, kakor to, da smo ga napravili slovenski učitelji, je odboru slov. uč. društva temu lažnjivemu sporočevalcu odgovoril v »Laib. Zeitg.« 29. preteč. m. in posebno potegnil se za nedotakljivo čast našega verlega souda in godbinega vodja g. A. Nedved-a, kateri je že dvakrat tako nevtrudeno delal in krasno vodil naši učiteljski besedi.

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem. Razpisuje se nadučiteljeva in orglarjeva služba v dvorazredni ljudski šoli v Cirknici z letnimi dohodki 600 gold., ktere bode učitelj v mesečnih obrokih dobival. Prosilci naj svoje prošnje do 16. t. m. vložujejo pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Planini.

Izpraznjena je učiteljeva služba na Planini (Stockendorf) z letnimi dohodki od srenje z 153 gl. 30 kr. in z doneskom iz normalnega šolskega zaklada 150 gl., skupaj 303 gl. 30 kr. Prosilci naj svoje prošnje po postavnem potu oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Černomlji.

Razpisana je učiteljeva in orglarjeva služba na Breznici na Gorenskem z 260 gold. letnega plačila. Čas za zglaševanje pri okrajnem šolskem svetu v Radolici je do konec t. m.

Razpisana je učiteljeva in orglarjeva služba v enorazredni ljudski šoli v Strugah (Strug) s 300 gl. letnega plačila. Prošnje naj se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Kočevji do 15. dec. t. l.

Razpis učiteljskih služeb na Štajerskem. V dvorazredni ljudski šoli pri sv. Križi blizo Ljutomera na Štajerskem razpisana je podučiteljeva služba z letno plačo 240 gold. in s stanovanjem.

Prosilci naj svoje prošnje z dokazi, da znajo slovenski in nemški jezik, oddajajo naj dalje do 30. t. m. pri okrajnem šolskem svetu v Ljutomeru.

Ravno tú (v Ljutomeru) razpisana je tudi služba učiteljice z letno plačo 450 gold. Prosilke, katere morajo tudi v slovenskem jeziku v govoru in pisanji popolnoma zmožne biti, naj svoje prošnje do 30. t. m. po postavnem potu vložijo pri krajnem šolskem svetu v Ljutomeru.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. G. Lovro Dovžan, učitelj v Kočevji, gre na Koroško. Na njegovo mesto pride začasno g. France Pápa, bivši podučitelj v II. razr.; g. Janez Dovar postal je podučitelj v II. razr., in v I. razr. pride za podučitelja g. A. Père, poterj. pripravnik. G. Feliks Stegnar, učitelj IV. razr. v Idriji, pride za učitelja v kaznovalnico na Grad v Ljubljano, g. J. Kalan, učitelj v Zalem logu, gre za učitelja v Orehek; gg. J. Račić, učitelj v Šmartnem pri Kranji in Št. Čampa, učitelj v Zaspem, šla sta v Ipavo. G. Janez Schiller, podučitelj v Černomlji, imenovan je učitelj, in na njegovo mesto gre g. Janez Gorjanec, podučitelj v Škofjiloki, v Škofjokoloko pa g. Juri Tavčar, uč. v Ljubljani. Gg. Martin Potočnik, učitelj na Trati in Ant. Požar, učitelj v Logatcu, sta za terdno postavljena.

Listnica. G. g. prosilcem za Metelkotovo vstanovo, katerim je zavoljo ne-kolekovane prošnje kazen napovedana, v pojasnilo povemo, da se je vlani pri neki seji dež. šolskega sveta izreklo, da so prošnje za to vstanovo, kakor sploh vse prošnje za vstanove (Stiftungen) postavno brez koleka. »Tov.« je to učiteljem naznanil, da bi jim kak sold prihranil, pa ni vedel, da se ta postava tù tako, drugod drugače tolmači.